

בס"ד. שיחת יום ב' פ' ואתחנן, י"א מנחם-אב ה'תש"א*

— אחרי תפלת מעריב —

בלתי מוגה

א. כל ענין בחייו של יהודי צריך להזכיר לו רמז או שייכות או ענין דומה לזה — בתורה.

ובנדוד^ד, בבואנו מיום אחד עשר בחודש — מפורש ומודגש הרמז ביותר, כיון שנזכרים מיד אודות ה"אחד עשר" המפורש בתורה שבכתב: "אחד עשר יום מחורב וגו'¹", ובמילא, הרי זה מזכיר את כללות הענין דמתן-תורה, "יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב"², ומה גם שאין צורך להזכיר ליהודי את יום מ"ת בחורב, כיון ש"בכל יום יהיו בעיניך כחדשים"³, ויתירה מזה, "חדשים"⁴ (ללא כ"ף הדמיון), ו"חדשים" ממש.

ובפרט ע"פ המבואר בחסידות⁵ השייכות ד"אחד עשר יום" למתן-תורה — לפי שהתורה היא למעלה מכל העשר ספירות, וכיון שבמתן-תורה ניתנה התורה באופן היותר נעלה, הרי זה קשור עם בחי' "אחד עשר יום", שלמעלה מעשר ספירות (אלא שביחד עם זה, הרי היא גם כוללת את כל העשר הספירות שלאח"ז, כמו בפשטות הכתוב "אחד עשר יום מחורב", שפירושו, לא יום ה"א מאז שבאו מחורב, אלא מהלך של אחד עשר יום).

וענינו בעבודת האדם בכל יום — שלפני לימוד התורה צריך לברך ברכת התורה (שלכן מברכים אותה מיד בכרכות השחר), שבה אומרים "אשר נתן לנו את תורתו": "נתן" דייקא, ד"כל הנותן בעין יפה הוא נותן"⁶; ו"נתן) לנו" — לבני, אשר, אמיתית המצב הוא שבני קדמו לתורה, שלכן, עיקר ענין התורה הוא "דבר אל בני ישראל", "צו את בני ישראל", היינו, שמצד זה שישנה מציאותם של בני, נעשית גם המציאות דתורה, כמבואר בארוכה בתנא דבי אליהו⁷.

(4) פרש"י תבוא כו, טז.
 (5) ראה רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ע' מח. אוה"ת דברים ע' מט. סה"מ עטר"ת ע' תקנב. תקפו ואילך.
 (6) ראה ב"ב נג, א. א. סה, א. עא, סע"א. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הל' זכי ומתנה פי"א הכ"ב.
 (7) פי"ד. וראה לקו"ש חל"ד ע' 222. וש"נ.

* כמה ענינים בשיחה זו נכללו בקונטרס "משיחות ש"פ דברים (ת"ב נדחה), עשירי באב, וי"א באב" שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ונרפס (בתרגום מאידית) לעיל ע' 83 ואילך. — לשלימות הענין באה בהוצאה זו רשימת השיחה ע"פ סרט-הקלטה.
 (1) דברים א, ב.
 (2) פרשתנו ד, יו"ד.
 (3) ספרי ופרש"י פרשתנו ו, ו.

וּלְהַעֲרִיר מֵהַשְּׂיִיכוֹת הַמֵּיוֹחֵדָה ד' (תנא דבי) אֱלִיהוּ" לְחֹדֶשׁ זֶה — מִנְחָם אב — כִּיּוֹן שִׁמְעֵנִי וְהַעֲרִימֵנִי שֶׁל "אֱלִיהוּ זְכוֹר לְטוֹב" הוּא בְשׂוֹרֵת הַנְּחֻמָּה ("מִנְחָם") דְּגֵאוּלָּה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה ע"י דוֹד מְלָכָא מְשִׁיחָא (כְּמִדּוּבֵר כַּמ"פ).

ב. וְנוֹסֵף עַל הַמַּעֲלָה ד' אַחַד עֶשֶׂר יוֹם" בְּכָל חוֹדֶשׁ — יִשְׁנָה מַעֲלָה יִתִּירָה ב"אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם" דְּחוֹדֶשׁ מִנְחָם אב:

עֲנִינוּ שֶׁל חוֹדֶשׁ מִנְחָם אב הוּא — הַנְּחֻמָּה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה ע"י הַגְּאוּלָּה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה, שְׂאֵז תְּהִי גַם שְׁלִימוֹת עֲנִין הַתּוֹרָה — "תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֲתֵי תַצֵּא"⁸, וּמִצַּד זֶה נִיתוּסָף יוֹתֵר בְּהַדְּגַשְׁת׃ הָעֲנִין דַּמ"ת — "אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם מְחֻרָב".

וּלְהַעֲרִיר, שֶׁבְּגֵאוּלָּה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה יִהְיֶה גַם שְׁלִימוֹת הָעֲנִין דְּבִיַּאת הָאֲרֵץ, שְׁזֵהוּ תוֹכֵן הַכְּתוּב ד' אַחַד עֶשֶׂר יוֹם מְחֻרָב גו"ו⁹.

וּבִזְהָ נִיתוּסָף גַּם מִצַּד יְמֵי הַשְּׁבֻעָה, שְׁזֵה עֵתָה נִכְנַסְנוּ לְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי "שֶׁהוֹכְפֵל בּוֹ כִּי טוֹב"¹⁰, שְׁזֵהוּ"ע ד' כְּפֻלִים לְתוֹשִׁי"¹¹, וְהָרִי "תוֹשִׁי" קָאֵי עַל הַתּוֹרָה¹², וּבִפְרָט כֹּאשֶׁר הָעֲנִין ד' "תוֹשִׁי" הוּא ב' כְּפֻלִים", הָרִי זֶה בּוֹדָאֵי שִׁיךְ לְתּוֹרָה — "אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם מְחֻרָב".

ג. [דּוּבֵר אֹודוֹת פֶּרֶשֶׁת הַשְּׁבֻעָה, פ' וְאֶתְחַנֵּן, שְׁבָה מְסוּפֵר אֹודוֹת תְּפִלְתּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לְהִכְנֵס לְאֶרֶץ, וְאֶעֱפ"כ נִשְׂאָר בְּמִדְבַר לְהִיּוֹת יָחֵד עִם דּוֹרוֹ כו' — רָאָה קוֹנְטֵרַס מְשִׁיחוֹת ש"פ דְּבָרִים (ת"ב נִדְחָה), עֲשִׂירֵי בָּאב, ו"א בָּאב ס"ז-ח (לְעִיל ע' 91 וְאֵילֶךְ). וְאֶח"כ אִמַּר:]

וְאֵין לְהָאֲרִיךְ דְּבַבֵּר שְׂאִינוּ נּוֹגַע לְפֻעֵל לְזִמֵּן אֲרוּךְ, שְׁהָרִי "אֶחָדָה לּוֹ בְּכָל יוֹם יִשְׁבּוּא"¹³, אֲשֶׁר הַפִּירוּשׁ הָאֲמִיתִי בִּזְהָ¹⁴, הוּא, אֶחָדָה לּוֹ שִׁיבּוּא בְּכָל יוֹם מִמֶּשׁ, וּבְכָל יוֹם גּוֹפֵא — רִגַע אֶחָד קוֹדֵם, שְׁעִי"ז יוֹפַחַת רִגַע מִגְּהֻלוֹת, וְיִתוּסָף רִגַע בְּגֵאוּלָּה הָאֲמִיתִית וְהַשְּׁלִימָה, עִם כָּל הַשְּׁלִימוֹת שְׁבָזָה, כּוֹלָל גַּם הַשְּׁלִימוֹת דְּלִימוּד הַתּוֹרָה וְקִיוֹם הַמִּצְוּוֹת,

שְׁזֵהוּ גַם תּוֹכֵן הַכְּתוּב בְּסִיוֹם הַפֶּטֶרֶת שְׁבַת חֲזוֹן¹⁵ — "צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט תְּפַדָּה וְשִׁבְיָ בְּצִדְקָה": "מִשְׁפַּט" — קָאֵי עַל תּוֹרָה, ו"צִדְקָה" קָאֵי עַל כְּלָלוֹת עֲנִין הַמִּצְוּוֹת, שְׁכוֹלֵן נְכֻלּוֹת ב' צִדְקָה¹⁶. וְהַשְּׁלִימוֹת ד' "מִשְׁפַּט" ו"צִדְקָה" (לִימוּד הַתּוֹרָה וְקִיוֹם הַמִּצְוּוֹת) הִיא — כֹּאשֶׁר "צִיּוֹן" תְּפַדָּה מִהַשְּׁבִי בְּגֵלוֹת.

12) ישעי' כח, כט. וראה סנהדרין כו, ב.

13) נוסח "אני מאמין".

14) ראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר

שליט"א ח"ב ע' רלג ואילך.

15) ישעי' א, כז.

16) ראה לקו"ת דברים א, סע"ב. שם, ד.

8) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

9) ראה פרש"י עה"פ: "כל כך היתה

שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ".

10) פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

11) איוב יא, ו. וראה שמ"ר רפמ"ו.

ועוד זאת — שהפד"י דציון מהשבי" בגלות היא "בצדקה", היינו, שלא מתחשבים עם מעמדו ומצבו של יהודי, ועם תפלותיו ובקשותיו, אלא זוהי ה"צדקה" האמיתית של הקב"ה — שיבטל תיכף ומיד את כל הענינים שבגללם מתעכבת הגאולה, מסיבה שאינה מובנת כלל, ובלשון הידוע¹⁷ "ליבא לפומא לא גליא", שאין מבינים זה כלל וכו', ובמילא נמשכת הגאולה ובאה בפועל ובגלוי, ותיכף ומיד ממש,

ובפרט עי"ז שמוסיפים ומקדימים קיום מצות הצדקה,

— שזהו הטעם שנוהגים להרבות בצדקה בכלל, ובפרט בחודש מנחם-אב, ובפרט בתחילת החודש, ולאח"ז בשבוע שחל בו תשעה באב, ולאח"ז בת"ב עצמו שבקביעות שנה זו הוא נדחה — אזי מקדימים גם את הגאולה האמיתית והשלימה.

ד. ויש לקשר את ענין הגאולה עם יום זה — יום שהוכפל בו כי טוב, יום השלישי בשבוע — שקשור ושייך לבנין ביהמ"ק השלישי, ש"בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבוא משמים"¹⁸, באופן ש"לא עיכבן המקום אפילו כהרף עין"¹⁹,

וירידתו של ביהמ"ק מלמעלה למטה (שוב) קשורה ופועלת גם עלי' מלמטה למעלה (כידוע ששוב קשור עם רצוא) — עליית שערי ביהמ"ק ש"טבעו בארץ"²⁰,

אשר, על ידם נעשה חלק לבנ"י ועד שנעשים בעלי-בתים בבנין ביהמ"ק השלישי — כמבואר בפוסקים ובכו"כ ספרים²¹ שאע"פ שביהמ"ק השלישי "יגלה ויבוא משמים, שנאמר²² מקדש אדני כוננו ודיך", מ"מ, יקיימו על ידו את הציווי "ועשו לי מקדש"²³ (כפסק הרמב"ם²⁴ ש"המלך המשיח .. בונה המקדש") — ע"י העמדת השערים (שנעשו בידי אדם) ש"טבעו בארץ", כפי שמצינו בהלכות קנין בתים וחצירות שע"י העמדת השערים נעשה קנין בכל הבית²⁵, ועד"ז בנדוד"ד, שע"י מעשינו ועבודתינו דבנ"י מעלים את שערי ביהמ"ק שנשאר בארץ הלזו התחתונה שאין תחתון למטה הימנה, שזהו המקום שאליו שלחו את כאו"א מישראל בתור "שליח" לסיים את פעולותיו בכלל ואת הפעולה העיקרית — להמשיך ("אָרָאָפּבריינגען") את הגאולה האמיתית והשלימה.

21) הובאו בשערי זהר לסוכה שם. וראה לקו"ש חי"א ע' 98 הערה 61. ועוד.

22) בשלח טו, יז ובפרש"י.

23) תרומה כה, ח.

24) ה'ל' מלכים רפ"א.

25) ב"ב נג, ב.

17) זר"ח בראשית ח, א. וראה ג"כ זח"א

רנג, א. סנהדרין צט, א ובפרש"י.

18) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

19) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

20) איכה ב, ט. וראה איכ"ר עה"פ (פ"ב,

יג). במדבר"ר פט"ו, יג.

ובפרט לאחרי שכבר היתה ראיית "המקדש דלעתיד" בשנה זו — שנת אראנו נפלאות — בשבת חזון, אשר, עוד לפני תפלת המנחה [שנוסף על כללות המעלה שאפילו "אליהו לא נענה אלא בתפלת המנחה"²⁶, הנה אז הוא עיקר הענין ד"ואני תפלתי לך ה' עת רצון גו"²⁷ (כדאי תא בזהר²⁸)], בשעת אמירת ההפטרה: "חזון גו", מלשון מחזה, ראה כאו"א מישראל (ו"אע"ג דאיהו לא חזי מזליהו חזי"²⁹) המקדש דלעתיד, כידוע³⁰ פרטי הדברים וביאור המשל והנמשל בזה.

— ולהעיר, שאע"פ שהמשל הוא בקשר לבגד ולבוש ("משל . . מאב שיש לו בן יקר ועשה לו מלבוש יקר וכו'"), שמורה על הענין דבגדי כהונה, הרי עיקר הענין בזה הוא שמהבגד והלבוש באים תיכף לענין הבנין.

וכן תהי' לנו בתוך כלל ישראל, ותיכף ומיד ממש — שלאחרי שהי' ענין הבגד, ע"י לבישת הטלית גם ביום התענית דתשעה באב (גם) בבוקר,

— כפי שכבר נתפרסם (גם בדפוס³¹) מנהג נשיאי דורנו שהיו לובשים הטלית בבוקר קודם התפלה (אע"פ שאח"כ היו פושטים הטלית ומתפללים התפלה) —

ולא עוד אלא שענין הטלית הי' באופן שמתטעפים בהטלית ראשו ורובו³², שכולל כל האדם כולו, ובמילא כולל גם את כל נכסיו — הנה מה"בגד" באים מיד להבנין, בית המקדש השלישי והמשולש, "מקדש אדניי כוננו ידיך", ותיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים שטר של דולר, כדי לתתו (או חילופו) לצדקה].

27 (לעיל ע' 85).

31 ספר המנהגים חב"ד ע' 47. "רשימות"

חוברת קנה ע' 7.

32 ראה שו"ע אדה"ז או"ח ס"ח ס"ה

ואילך ובקו"א שם סק"א.

26 ברכות ו, ב.

27 תהילים סט, יד.

28 ח"ב לו, ב. קנו, א. ועוד.

29 מגילה ג, א. וש"נ.

30 נסמן בקונטרס משיחות הנ"ל הערה